

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș, Nadejda Toma și Petru Moraru,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Mihail Tomița, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui

Paslari Piotr Piotr, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.02.2015 – 05.05.2016;

Instanța de apel: 26.05.2016 – 08.12.2016;

Instanța de recurs: 03.03.2017 – 06.06.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Taraclia din 05 mai 2016, Paslari P. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, iar potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite acestuia a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Ialanji I. a fost admisă, cu dispunerea încasării de la Paslari P. în beneficiul lui Ialanji I. a prejudiciului moral în sumă de 10.000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că Paslari P., la 04 august 2013, aproximativ la ora 19.30, deplasându-se cu automobilul de model „Volkswagen Geta”, cu n/î XXX, pe str. Lomonosov din sat. Ciumai, r-nul Taraclia, s-a oprit vizavi de barul Î.I. „Codjiban Ana”, a ieșit din automobil și s-a apropiat de Ialanji E., care i-a făcut observație că nu a cedat trecerea pietonilor care traversau strada regulamentar. Drept consecință, Paslari P. i-a aplicat intenționat o lovitură cu palma lui Ialanji E. în regiunea feței. În acel moment de el s-a apropiat Ialanji I. și în continuarea acțiunilor sale infracționale, urmărind scopul cauzării leziunilor corporale, i-a aplicat ultimului două lovituri cu pumnul în regiunea feței, cauzându-i vătămări corporale medii.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului Paslari P. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, adică *vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare a fost atacată cu apeluri de către procuror și avocatul Grecu I. în numele inculpatului.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Paslari P. să fie condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că nu contestă calificarea acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, ci doar pedeapsa aplicată acestuia, pe care o consideră excesiv de blândă în raport cu fapta infracțională comisă și care nu va atinge scopul pedepsei penale prevăzut de art. 62 Cod penal.

Apelantul a menționat că, la individualizarea pedepsei nu s-a ținut cont de prevederile art.75 Cod penal. Paslari P. anterior, de mai multe ori, a comis cu intenție infracțiuni mai puțin grave, se caracterizează negativ, este predispus la săvârșirea infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.

În perioada anilor 2003-2014 lui Paslari P. i-au fost aplicate toate categoriile de pedepse prevăzute de art. 60 Cod penal, care nu au dus la corectarea inculpatului, din atare considerente în privința acestuia urmează a fi stabilită o pedeapsă mai aspră, sun formă de închisoare, cu excluderea art. 90 Cod penal.

3.2. Avocatul Grecu I., acționînd în numele inculpatului, a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Paslari P. să fie achitat, din motiv că nu s-a dovedit cu certitudine vinovăția ultimului de cele incriminate prin rechizitoriu.

Apărătorul a susținut că prima instanță nu a apreciat corespunzător toate probele din dosar, iar faptul că martorul Mîrza I. a fost la fața locului nu este sigur, așa cum aceasta a declarat că a traversat strada cu copilul în brațe, care la acel moment avea doar un an, pe cînd martorii Caltacci Gh., Tucan V și Tucan V au declarat că femeia ținea copilul de mîină cînd a traversat strada la trecerea de pietoni.

De asemenea, apelantul a menționat că, la 02.03.2015, Paslari P. a depus plîngere la Procuratura Taraclia, prin care a solicitat anularea ordonanței din 17.01.2016 de punere sub învinuire în privința sa în baza art. 152 alin.(1) Cod penal, și constatarea nulității raportului de expertiză medico-legală nr.306/d din 02.12.2013, motivînd plîngerea prin faptul, că în urma studierii materialelor cauzei prin intermediul avocatului Grecu I. la 18.02.2015, a făcut cunoștință cu ordonanța de pornire a urmăririi penale din 01.11.2013, prin care s-a dispus începerea urmăririi penale în privința lui Paslari P. Pînă la acel moment nu făcuse cunoștință cu materialele cauzei penale, așa cum a fost dus în eroare de avocatul Caraseni, care l-a îndemnat să semneze unde-i va indica procurorul, pe motiv că este o formalitate.

Deci, în opinia apelantului punerea sub învinuire a lui Paslari P. la data 17.01.2015, s-a realizat în afara termenului de 3 luni reglementat de art.63 alin.(2) pct.3) Cod procedură penală, în consecință inculpatului fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece calitatea sa de bănuیت în cazul dat se impunea a fi calculată din data pornirii urmăririi penale, adică din 01.11.2013.

Astfel, apelantul a susținut că organul de urmărire penală a încălcat dreptul prevăzut de art.22 Cod de procedură penală, de a nu fi urmărit de mai multe ori pentru aceeași faptă, drept prevăzut și în art.4 al Protocolului nr.7 CEDO.

La fel, s-a subliniat că nulitatea raportului de expertiză medico-legală nr.306/d din 02.12.2013, rezultă din faptul că aceasta a fost dispusă, nefiind adusă la cunoștință lui Paslari P., adică contrar prevederilor art. 145 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 decembrie 2016, apelul declarat de procuror a fost respins, iar apelul declarat de avocatul Grecu I. în numele inculpatului Paslari P. a fost admis, cu casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Paslari P. învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, în temeiul existenței circumstanțelor care exclud tragerea lui la răspunderea penală.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a consemnat că prima instanță nu a stabilit în deplină măsură circumstanțele de fapt și de drept, în special cele care au intervenit pe parcursul desfășurării urmăririi penale, care exclud/condiționează tragerea la răspunderea penală a inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal.

În special, s-a menționat că prima instanță a ignorat faptul că, în ordonanța de pornire a urmăririi penale din 01.11.2013, a fost indicat expres că se dispune *pornirea urmăririi penale în privința lui Paslari P. la bănuirea acestuia de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin.(1) art. 152 Cod penal*, și, făcând trimitere la prevederile art.63 Cod de procedură penală, eronat a considerat că norma procesuală enunțată nu prevede că prin ordonanța de pornire a urmăririi penale persoana poate fi recunoscută ca bănuیت. Drept consecință, greșit prima instanță a concluzionat că nu a fost depășit termenul menținerii lui Paslari P. în calitate de bănuیت și a fost încălcată procedura punerii sub învinuire a acestuia.

În continuare, instanța de apel a specificat că potrivit dispoziției art. 22 alin.(2) Cod de procedură penală, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii au afectat hotărîrea respectivă, prevederi similare se regăsesc și în art.4 din Protocolul nr.7 din CEDO, iar potrivit 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă, în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Astfel, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiat argumentul părții apărării, precum că circumstanțele cauzei penale vizate impuneau cercetarea multilaterală și obiectivă a tuturor aspectelor acesteia, inclusiv și respectarea tuturor prevederilor legislației procesual-penale, ceea ce la caz de către prima instanță nu s-a realizat.

Prin urmare, făcând abstracție de la titlul ordonanței emise de organul de urmărire penală (în cazul din speță ordonanța de pornire a urmăririi penale) instanța de apel a considerat, că ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț în sensul art.63 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală este considerată acea ordonanță, în care organul de urmărire penală pentru prima dată de la momentul pornirii urmăririi penale expune fapta infracțională ca pe o faptă deja constatată și săvârșită de o persoană concretă (în cazul din speță Paslari P.) însoțită de calificarea juridico-penală a acestei fapte, și dincolo de orice dubiu indică că persoana concretă este urmărită penal pentru această faptă, astfel că organul de urmărire penală a oficializat suspiciunile de săvârșire a unei/unor infracțiuni față de o persoană concretă și rezultă cert că în continuare acțiunile de urmărire penală sunt îndreptate spre acumularea probelor de vinovăție anume a persoanei date, și nu a oricărei alte persoane.

În speța dată, calitatea de bănuț în privința lui Paslari P. se impunea a fi calculată din momentul pornirii urmăririi penale, și anume din 01 noiembrie 2013 și a expirat la 01 februarie 2014, dată la care organul de urmărire penală trebuia în mod obligatoriu și necondiționat să-l scoată pe Paslari P. de sub urmărirea penală.

6. Nefiind de acord cu soluția de încetare pronunțată de instanța de apel, procurorul declară recurs ordinar, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul nu este de acord cu expunerea și motivarea instanței de apel privind existența circumstanțelor care condiționează tragerea la răspunderea penală a lui Paslari P. prin încălcarea prevederilor art.63 Cod de procedură penală.

În acest sens, recurentul menționează că, instanța de apel, în primul rând, a ignorat prevederile legii procesual-penale și în al doilea rând, și-a atribuit competențele Curții Constituționale, interpretând decizia acestei instanțe privind calitatea de bănuț și termenul deținerii în această calitate.

Astfel, fiind analizate materialele dosarului penal, procurorul a consemnat că Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și în legătura cu aceasta urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei.

7. Judecînd recursul ordinar declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecînd recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărîrii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este

tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărîrea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Analizând textul cererii de recurs, Colegiul constată că titularul acesteia face trimitere la temeiurile de casare stipulate de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, susținînd că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu remiterea cauzei la rejudecare, dat fiind că instanța, în primul rînd a ignorat prevederile legii procesual-penale la judecarea cauzei și în al doilea rînd și-a atribuit competențele Curții Constituționale, interpretînd eronat decizia acestei instanțe privind calitatea de bănuît și termenul deținerii unei persoane în această calitate. Pe de altă parte, recurentul susține că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar instanța a admis o eroare gravă de fapt, care în consecință a afectat soluția pronunțată.

Verificînd actele cauzei, raportate la decizia recurată și criticele procurorului, instanța de recurs conchide că toate alegațiile formulate de recurent sunt vădit neîntemeiate, iar soluția instanței de apel este corectă și legală, în contextul ce urmează se vor puncta raționamentele care au stat la baza acestei concluzii.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că, invocînd eroarea de drept prevăzută de pct. 6), procurorul menționează despre faptul că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor motivelor din cererea sa de apel, cu toate acestea dînsul nu relevă expres asupra căror anume motive instanța nominalizată nu s-a pronunțat. Respectiv, în atare situație, Colegiul penal lărgit, reieșind din practica sa constantă, va respinge, ca nefondate, alegațiile titularului dreptului de recurs în această parte reiterînd faptul că invocarea unor pretinse erori admise la etapa judecării cauzei de către instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora sunt subsecvente.

Or, Colegiul nu poate să susțină poziția procurorului precum că instanța de apel nu a respectat cerințele art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, avînd în vedere că motivarea hotărîrii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod obligatoriu expunerea amănunțită asupra tuturor elementelor de fapt menționate de părți, atîta timp cît sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei hotărîri motivate. De altfel, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, corect a concluzionat asupra încetării procesului penal în privința lui Paslari P., constatînd că, la caz, sunt incidente temeuri care exclud tragerea acestuia la răspunderea penală.

În desfășurarea aceleiași idei, instanța de recurs mai specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului declarat de procuror și admiterea apelului declarat de avocatul Grecu I., cu casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Paslari P. învinuit de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1)

Cod penal, din motivul existenței circumstanțelor care exclud tragerea lui la răspunderea penală.

În continuare, Colegiul consideră relevant de a se expune, prin aducerea unor argumente subsidiare celor formulate de instanța de apel, privitor la corectitudinea soluției de încetare a procesului penal adoptată în această cauză.

Respectiv, din actele dosarului, se constată că, la data de 01 noiembrie 2013, de către ofițerul de urmărire penală al IP Taraclia, Chircov G., a fost emisă ordonanța de pornire a urmăririi penale în privința lui Paslari P. conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal. (f.d. I, vol. I)

Ulterior, prin ordonanța procurorului din procuratura r-lui Taraclia, Terzi V. din 23 decembrie 2014, cet. Paslari P. a fost recunoscut în calitate de bănuț în cauza penală respectivă fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal. (f.d.62, vol. I)

Prin ordonanța procurorului din procuratura r-lui Taraclia, Terzi V. din 17 ianuarie 2015, cet. Paslari P. a fost pus sub învinuire. (f.d.68, vol. I) La aceeași dată, a fost formulat și rechizitoriu în privința lui Paslari P., după care ultimul a fost deferit justiției.

În speță, procurorul consideră că instanța de apel eronat a statuat asupra faptului că Paslari P. a fost recunoscut în calitate de bănuț, peste termenul legal prevăzut de legea procesual-penală, interpretând în acest sens greșit și Hotărârea Curții Constituționale prin care s-a comentat art. 63 din Codul de procedură penală.

Însă, Colegiul penal lărgit nu poate ralia la poziția procurorului vizavi de chestiunile nominalizate apreciindu-le vădit neîntemeiate, întrucât din actele cauzei rezultă contrariu.

Și anume, din materialele dosarului cu certitudine se stabilește că, reieșind din partea dispozitivă a ordonanței emise la 01 noiembrie 2013, ofițerul de urmărire penală al IP Taraclia, Chircov G., a dispus: *„Pornirea urmăririi penale în privința lui Paslari P. la bănuțala acestuia de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal.”*

Deci, cauza dată a fost pornită concret asupra unei persoane, adică împotriva lui Paslari P., deoarece exista o bănuțală rezonabilă că anume dînsul a comis infracțiunea de vătămare intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății în privința lui Ialanji I.

În acest sens, corect a statuat instanța de apel că: *„... din redacția dispozitivului rezultă că organul de urmărire penală chiar din momentul inițial al pornirii urmăririi penale i-a atribuit lui Paslari P. statutul procesual de bănuț, așa cum a indicat concret încadrarea juridică a infracțiunii și că de această infracțiune este bănuț Paslari P.”*

Prin urmare, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț în sensul dispoziției art. 63 alin. (1) Cod de procedură penală, este considerată acea ordonanță în care organul de urmărire penală pentru prima dată de la pornirea urmăririi penale expune fapta infracțională ca pe o faptă deja constatată și săvârșită de o persoană concretă, în speța dată această persoană fiind Paslari P., însoțită de calificarea juridico-penală a faptei. Prin aceasta organul de urmărire penală oficializează suspiciunile existente privind săvârșirea unei infracțiuni concrete de către o persoană determinată deja, iar în continuare toate acțiunile organului sunt îndreptate spre acumularea de probe întru confirmarea vinovăției acesteia.

La acest capitol, justificat a conchis Curtea de Apel că: „ ... *Conținutul ordonanței ofițerului de urmărire penală al IP Taraclia, Chircov Gh. din 01 noiembrie 2013 este expus într-o manieră care exclude apariția suspiciunilor față de persoane altele decât Paslari P.* ”

În contextul dat, urmează a se consemna și despre statuările din jurisprudența constantă a Curții Europene, potrivit căreia în materie penală noțiunea de acuzație are un sens autonom, aceasta fiind interpretată ca o notificare oficială care emană de la autoritatea competentă a unui reproș de a fi comis o infracțiune. Aici, este relevant de a nota că, notificarea nu trebuie să aibă o anumită formă, avînd acest caracter orice act implicit, care emană de la autoritatea de stat și care produce efecte importante asupra situației persoanei, conținînd o acuzație penală implicită.

Față de cele ce preced, se impune constatarea că, reieșind din legea procesual-penală națională coroborată cu jurisprudența Curții Europene, statutul de bănuît al unei persoane nu este atribuit acesteia nemijlocit doar prin ordonanța de recunoaștere în această calitate, după cum pretinde procurorul, ci poate îmbrăca și alte forme, acest caracter avîndu-l orice act implicit, care întrunește condițiile enumerate de legiuitor și conține o acuzație penală directă în privința unei persoane.

Așadar, pornirea urmăririi penale în privința unei persoane concrete prezintă particularități aparte, despre acest fapt fiind menționat corect și de către instanța de apel.

Subsidiar, la raționamentele instanței de apel, Colegiul penal lărgit ține să evedențieze că, în decizia Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr.123g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 274 alin.(7) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (*începerea urmăririi penale*) nr. 12 din 07.02.2017, *Monitorul Oficial nr.85-91/38 din 24.03.2017*, s-a indicat expres că toate acțiunile procesuale care se desfășoară la etapa premergătoare urmăririi penale au un caracter, *sui generis*, concentrat asupra scopului de a stabili și confirma existența bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și este circumscrisă termenului de 30 de zile de la momentul sesizării sau autosesizării organului de urmărire penală sau a procurorului.

În același context, Curtea a mai notat că, pornind de la natura scopului acțiunilor la etapa premergătoare urmăririi penale, acestea se rezumă la constatarea faptei infracționale (*in rem*), însă nu și la formularea unei învinuiri în privința persoanei (*in personam*). Această regulă se aplică și la etapa pornirii urmăririi penale. Așadar, în ordonanța de începere a urmăririi penale se menționează doar fapta care a condiționat emiterea acesteia (*in rem*), or, în cazul existenței unei bănuieli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de către o persoană concretă, organul de urmărire penală în asemenea situație trebuie să-i acorde toate garanțiile caracteristice unei acuzații în materie penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit amintește că potrivit art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Respectiv, în sensul art.63 alin. (1) Cod de procedură penală, bănuît este persoana față de care există anumite suspiciuni sau probe privind săvârșirea infracțiunii, dar nu există suficiente probe pentru a înainta învinuirea și a o recunoaște în calitate de învinuit. Aceeași normă

procesuală prevede trei acte procedurale prin care persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit: procesul-verbal de reținere; ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate; ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit.

Pentru a conferi previzibilitate și claritate normei restrictive enunțate supra, Codul de procedură penală, la alin.(2) din art.63, reglementează termenele în care persoana poate avea calitatea de bănuit. Aceste termene variază de la 72 ore în cazul reținerii persoanei, 10 zile în cazul aplicării măsurii preventive neprivative de libertate până la 3 luni sau, cu acordul Procurorului General sau al adjuncților săi, 6 luni în cazul emiterii unei ordonanțe.

În același scop legea procesuală, la alin.(3) din art.63, reglementează acțiunile pe care trebuie să le întreprindă în mod obligatoriu organul de urmărire penală. Astfel, la momentul expirării termenului reținerii organul de urmărire penală trebuie să elibereze bănuitul ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire. Potrivit alin. (5) art. 63 Cod de procedură penală *„calitatea de bănuit încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.”* Punerea persoanei sub învinuire permite organelor de urmărire penală, pe de o parte, să efectueze acțiunile necesare urmăririi penale, iar pe de altă parte, să facă previzibilă situația persoanei fără a leza drepturile fundamentale ale acesteia. Procedura scoaterii bănuitului de sub urmărire penală este reglementată de art.284 Cod de procedură penală.

Prin Legea nr.264-XVI din 28.07.2006, art.63 Cod de procedură penală a fost completat cu un nou alineat, prin care s-a reglementat procedura de scoatere a persoanei de sub urmărire penală în cazul expirării termenelor reglementate de alin.(2) art.63 Cod de procedură penală, prin încetarea acestei calități de drept. Aplicarea ulterioară a acestei norme a dus la lezarea drepturilor constituționale ale persoanelor, în special, prin refuzul organelor de urmărire penală și al instanțelor de judecată de a emite un act privind încetarea de drept a urmăririi penale și a calității de bănuit.

În lumina interpretării coroborate a textelor legale de mai sus, raportate la actele cauzei, Colegiul conchide că, calitatea de bănuit în privința lui Paslari P. i-a fost atribuită acestuia din momentul pornirii urmăririi penale, adică din 01 noiembrie 2013 și a expirat de drept la 01 februarie 2014, dată la care organul de urmărire penală urma în mod obligatoriu și necondiționat să-i înainteze învinuirea lui Paslari P. sau să-l scoată de sub urmărirea penală.

În speță, înaintarea învinuirii de către procuror a fost efectuată cu depășirea termenului legal, or calitatea de bănuit în privința lui Paslari P. expirase de drept la data de 01 februarie 2014, iar prin faptul că acesta a fost recunoscut în calitate de bănuit abia la 23 decembrie 2014, apoi la 17 ianuarie 2015, i-a fost înaintată învinuirea, organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală.

Or, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de finalizare în privința acesteia a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată, la expirarea termenului de 3 luni de menținere în această calitate.

În contextul dat este relevant de a fi menționată hotărîrea Curții Constituționale prin care s-a dat interpretarea principiului constituțional *non bis in idem*. Respectiv, potrivit pct. 6 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală (*Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010*), principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

Avînd în vedere că, în orice societate democratică protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului, în exercitarea acesteia statul a instituit norme procesual-penale, concentrate în Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încît persoana care a săvîrșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvîrșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Raportînd cele expuse la cauza deferită judecătii, Colegiul reține că calitatea de bănuț în privința lui Paslari P., odată ce a încetat de drept, ca urmare a expirării termenelor prescrise de alin. (2) art. 63 Cod de procedură penală, i-a creat persoanei convingerea fermă că nu mai este bănuț și urmărită penal, adică o situație de certitudine privind finisarea procedurilor penale în privința sa.

Reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin. (2) și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, precum și celor din art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței prevăzute în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv și din oficiu.

Într-o astfel de interpretare, se conchide că ordonanța procurorului din 23 decembrie 2014 prin care Paslari P. a fost recunoscut în calitate de bănuț, este lovită de nulitate absolută, iar actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuț, sunt nule.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit, ca instanță de control judiciar, se raliază la raționamentele punctate de instanța de apel privitor la necesitatea încetării procesului penal în privința lui Paslari P. și își însușește integral argumentele de fapt și de drept expuse în decizie, apreciind că criticele procurorului în acest sens sunt nefondate.

Instanța de recurs, în deplin acord cu instanța de apel, constată că ordonanța procurorului din 23 decembrie 2014 contravine legii procesual-penale și interpretărilor Curții Constituționale date în hotărîrile sale, care reieșind din stipulările art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată.

Nu în ultimul rînd, Colegiul penal lărgit reiterează că printre garanțiile unui proces echitabil, reglementat de art. 6 din Convenția Europeană, se enumeră și faptul că carențele

autorităților nu pot fi imputabile părților și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă, ceea ce a fost realizat și în prezenta cauză de către instanța de apel, prin dispunerea încetării procesului penal în privința lui Paslari P., astfel fiind respectate drepturile inculpatului garantate atât de Constituția Republicii Moldova, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât și de Codul de procedură penală.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză, nu se constată admiterea erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, la etapa judecării apelurilor, după cum pledează procurorul.

Pe cale de consecință, Colegiul penal lărgit conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărîre legală și întemeiată, astfel că nu există temei pentru admiterea recursului ordinar în sensul declarat de procuror.

8. Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Mihail Tomița, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 08 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui *Paslari Piotr Piotr*, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 iulie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Nadejda Toma

Petru Moraru